

Notes històriques

ELS CAPBREUS

Uns documents molt útils i interessants per a conèixer quina era la distribució de les propietats, els tipus de terres, de conreus, els lligams entre amos i arrendataris i fins i tot per a delimitar els centres habitats des de l'època medieval fins gairebé el segle XIX són els capbreus.

El capbreu era un document notarial que feia fer un propietari, «un senyor», en el qual tots aquells que posseïen algun bé, normalment terres, de dit senyor, confessaven què era el que tenien i què en pagaven de cens. Aquest document servia com a registre de la propietat, repetint-se amb alguna periodicitat ja que la majoria d'arrendaments eren pràcticament perpetus i el seu control era difícil pels canvis de mans, dintre d'una mateixa família o amb d'altres.

Compremem la importància que deuen tenir per als pagesos aquests capbreus, quan veiem que en qualsevol revolta camperola d'aquells segles una de les primeres accions que es feien en contra dels senyors era la crema dels capbreus, per tal de fer desaparèixer els títols de propietat que els lligaven a aquests.

Un dels aspectes més interessants d'aquesta documentació és el poder veure l'evolució que segueixen les terres, els homes i els vincles personals a través dels segles, doncs els capbreus registren moltes vegades operacions que sobrepassen les centúries. Això d'altra banda no és d'estranyar si tenim en compte que els qui feien fer els capbreus, com ja hem dit al començament, eren els grans propietaris i mantenen la seva situació com a tals fins ben entrat el segle XIX. Aquests senyors són tant laics com eclesiàstics; tots els grans monestirs conserven els seus capbreus, així per exemple se'n conserven uns quants de St. Miquel del Fai.

Si aquesta és la teoria, vegem-ne un cas pràctic: es tracta del capbreu del Marquès de Rupit, de les seves propietats a St. Feliu de Codines, castell de Lliçà, casa de Castellet (can Puig) i Caldes de Montbui, de l'any 1710. Apareixen 150 confessions, és a dir persones que reconeixen tenir quelcom que pertany a dit Marquès.

Ens fixem en la confessió de Jaume Puig, pagès de Sta. Eulàlia que diu tenir: el mas «Podio» (Puig) a la Vall del Castellet; l'antic mas Scanyadella (derruït); la casa del Castellet; el mas Mitjans (derruït); la font d'Abril on s'hi han plantat avellaners i alzines i diferents peces i censos d'altres masos. Per tot això paga, substituïnt antigues parts d'anyells, capons, olives i altres espècies, 68 sous i 6'5 quarteres de blat.

En aquest capbreu apareix encara el que s'està pagant per la remissió dels antics «mal usos», abolits ja a 1486, Jaume Puig paga per aquest concepte 3 sous. Documents com aquest ens fan adonar de la lentitud amb que es produeixen els canvis històrics en l'estructura del camp català.

Jaume Dantí i Riu

Ruta - 80

ULL DE TER - NÚRIA

Del dia 19 al 24 d'agost, una colla bastant jove de Sta. Eulàlia de Ronçana, hem estat per la comarca del Ripollès. Per la majoria dels components era la primera vegada que feien una sortida d'aquesta mena, per l'alta muntanya. Per això, ara de tornada, cal felicitar-los a tots per haver-hi posat tant d'esforç i entusiasme.

El primer dia vam arribar a Setcases, on vàrem passar la nit en un refugi que hi ha a les afores del poble. Per cert que nosaltres el desconèixiem, però dos Guàrdies Civils molt amables ens l'indicaren i fins i tot ens van carregar les motxilles.

L'endemà, sortirem, de bon matí, cap a Ull de Ter. Era el primer dia de caminar i tots estàvem contents de deixar enrera la civilització i entrar de ple en contacte amb la natura. Prats verds, aigua pel costat, vaques i cavalls pasturant, tot estimulava a seguir endavant. En arribar, vàrem acampar per passar la nit.

El següent dia, deixàvem Ull de Ter per anar cap als llacs de Carançà. Pujàrem al pic de l'Infern (2.860 m.) on feia un vent molt fort, que fins i tot ens va ajudar a pujar perquè ens empenyia. Des de dalt es veien els llacs de Carançà, on volíem anar-hi a acampar, però vam veure que el terreny era molt rocós i decidírem anar directament a Núria. En arribar al coll de Nou Creus, ja es veia el Santuari. La baixada fou bastant divertida.

L'endemà era dia de descans, aprofitant haver arribat a Núria un dia abans del previst. Feia un dia esplèndid —generalment el bon temps ens va acompanyar durant tota la ruta—, i ens dedicàrem a fer el mandra i a visitar el Santuari.

El dia següent vam pujar al Puigmal (2.913 m.). El cel estava una mica núvol i fins i tot va caure una petita pluja. Cap a dalt, la pujada era una mica difícil, especialment per les tarteres. Quan vam arribar al cim, a tots ens vingué el mateix pensament: ha volgut la pena! Tens una sensació molt difícil d'explicar: et sents lliure completament i et vénen ganes de volar d'una muntanya a l'altra a gran velocitat.

Després, per dinar, vam menjar la carn que ens havien pujat a Núria, la vam coure a fora i «els de dalt» ens la vam remullar una mica; tot i així ens la vam menjar molt de gust.

Hem arribat a l'últim dia, tots sentíem una mica de pena per haver de deixar tot allò. Després de dinar baixàrem amb el cremallera; s'havia acabat la ruta, però ens van quedar moltes ganes de tornar-hi.

Josep Montes

Colònies 1980

Ja hem tornat de Colònies. Amb elles s'han acabat molts mesos de maldecaps, però també d'Il·lusions.

Des de principi d'any, aquests dotze dies de juliol eren ja viscuts en la nostra imaginació. A mesura que es resolien problemes n'arribaven de nous i, com acostuma a passar, els últims dies foren els de les corredisses. Arribà, malgrat tot, el dia 23 de juliol. L'esplanada del davant de la Sala era, de bon matí, un batibull de gent. És aquest el moment més esperat, l'inici de la Colònia, encara que per a nosaltres ja hagués començat temps enrera.

El viatge va anar bé, amb autocar fins a Rocabrana, des d'on a peu i molt carregats arribàrem a les Arçoles, una masia isolada dins un paisatge muntanyós a pocs quilòmetres del nucli de Beget.

Explicar ara pas a pas la Colònia seria llarg, ja que una convivència així no es limita a unes activitats programades, sinó que és quelcom més; és un viure junts molts dies, sense possibilitat d'evadir-se ni un sol moment d'aquell ambient. Nosaltres pensem que és això el més important; les activitats permeten una diversitat d'experiències, uns alts i baixos en el ritme, però no ho són tot. Elles soles podrien també fer-se en una tarda d'esplai.

Tots vàrem trobar-nos bé a les Arçoles, ens divertírem de valent: l'excursió al Coma Negra, el dia de les dances, la descoberta de Beget, la màquina del temps, aquella vetllada d'ombres xinesques... i tants i tants jocs. No ho oblidarem pas, però també recordarem el bon menjar, les lliures, els amics... i el mals moments, que també són necessaris.

Ara, quan tot ha quedat enrera, és el moment d'analitzar-ho de veure què ha anat bé i què no tant, però també és el moment, no de descansar, sinó de treballar per a començar un curs d'esplai. Estem animats; el final de l'estiu és sempre un bon moment per a projectes. Ja us ho anirem explicant.

També voldríem dir que, amb projectes de començar aviat el curs d'Esplai, faríem servir mobles, robes i tota classe d'estrils per al cau.

Amb aquest motiu, us demanem que qualsevol cosa que tingueu i pugueu donar-nos —tot ens serveix—, ens la doneu.

Per posar-se en contacte amb nosaltres, truqueu al telèfon 844 80 07 i pregunteu per la Mireia.

Gràcies. Demanem la vostra col·laboració.

Grup d'Esplai